

Литвинчук Наталія,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 013 Початкова освіта,
Житомирський державний університет імені Івана Франка;
науковий керівник: Бірук Наталія,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПРИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Формування полікультурної компетентності у молодших школярів є важливою метою викладання гуманітарних дисциплін. Полікультурна компетентність передбачає розуміння, повагу і толерантність до культур, релігій, традицій і звичаїв інших народів, що веде до розвитку в них емпатії та міжкультурної комунікації [1].

Мета статті – опис та аналіз інноваційних методів та прийомів, які можуть бути використані вчителями гуманітарних дисциплін для формування полікультурної компетентності молодших школярів. Стаття має на меті наголосити на важливості відкритості до різних культур та розуміння їхньої різноманітності у сучасному світі. Також, стаття має підкреслити роль вчителів та родини у формуванні полікультурної компетентності молодших школярів та вказати на необхідність системного підходу до цього завдання. В цілому, мета статті полягає в підвищенні усвідомленості про важливість полікультурної компетентності учнів та надання рекомендацій щодо її формування в навчальному процесі.

Основні підходи до формування полікультурної компетентності у молодших школярів включають [2; 3]:

- інтеграцію культурологічних знань у навчальні предмети гуманітарного циклу. Викладання предметів, таких як історія, література, мистецтво та інші, може включати інформацію про культуру інших країн, їх традиції, звичаї, релігії та мови;

- розвиток емпатії та міжкультурної комунікації. Навчання молодших школярів розуміти та поважати культури інших народів

можна проводити за допомогою різних методів, таких як групові дискусії, рольові ігри та взаємодії зі студентами з різних культур;

- організацію культурних заходів та відвідування музеїв та інших культурних інституцій. Такі заходи можуть допомогти молодшим школярам побачити культури та традиції інших народів у реальному житті та зрозуміти різноманіття культур у світі;

- використання інтерактивних технологій. Наприклад, використання онлайн-ігор, віртуальних екскурсій та інших інтерактивних інструментів може допомогти молодшим школярам краще зрозуміти культури інших народів, їх традиції та звичаї;

- роботу з міжкультурними комунікаційними навичками. Навчання молодших школярів міжкультурній комунікації передбачає роботу зі спілкуванням, розвиток умінь слухати інших, розуміти їхні погляди та переконання, а також ефективно спілкуватися з представниками інших культур;

- роботу зі знанням національної ідентичності та поваги до неї. Навчання молодших школярів поважати національну ідентичність інших народів допоможе їм розуміти і цінувати культурне різноманіття;

- розробку інтеркультурної компетентності вчителів. Вчителі гуманітарних дисциплін повинні мати знання та навички, що стосуються міжкультурної комунікації та розуміння різних культур, щоб ефективно передавати ці знання молодшим школярам [4].

Усі ці підходи можуть бути використані викладачами гуманітарних дисциплін для формування полікультурної компетентності у молодших школярів. Крім того, необхідно враховувати різні культурні особливості, традиції та звичаї учнів для кращого розуміння їх потреб та інтересів. Такий підхід допоможе створити благоприємну та сприйнятливую навчальну атмосферу для розвитку полікультурної компетентності молодших школярів.

Зважаючи на тему дипломного проекту, яким є формування полікультурної компетентності молодших школярів при викладанні гуманітарних дисциплін, нижче детально розкрито кожну із сформованих тез:

1. Полікультурна компетентність є важливим елементом сучасної освіти і допомагає учням розуміти та поважати культурне різноманіття. Полікультурна компетентність є набором знань, умінь, навичок та

ставлень, які допомагають людині розуміти, цінувати та поважати культурне різноманіття. У контексті освіти це означає, що навчальний процес повинен бути орієнтованим на формування учнів полікультурної компетентності. Це допоможе учням краще розуміти та поважати різні культури, бути відкритими до різних точок зору та думок, сприяє розвитку толерантності та міжкультурної взаємодії.

2. Викладання гуманітарних дисциплін може бути ефективним інструментом для формування полікультурної компетентності молодших школярів [5]. Гуманітарні дисципліни, такі як література, історія, мистецтво та інші, надають можливість поглиблювати знання про різні культури, їх історію, традиції та особливості. Викладання гуманітарних дисциплін може бути ефективним інструментом для формування полікультурної компетентності молодших школярів, оскільки ці дисципліни розкривають багатоаспектність культури та допомагають розуміти, як різні культури взаємодіють між собою.

3. Методи і прийоми, що сприяють формуванню полікультурної компетентності учнів молодшого шкільного віку, повинні бути інноваційними та наочними. Для ефективного формування полікультурної компетентності молодших школярів необхідно використовувати інноваційні та наочні методи і прийоми. Наприклад, використання інтерактивних технологій, рольових ігор, дискусій, проектної діяльності, відео та аудіоматеріалів. Ці методи не тільки сприяють розвитку учнівської творчості та інтересу до навчання, але й дозволяють краще зрозуміти культурне різноманіття та збагатити свої знання про нього.

4. Формування полікультурної компетентності молодших школярів має бути системним та інтегрованим у навчальний процес. Формування полікультурної компетентності молодших школярів повинно бути системним та інтегрованим у навчальний процес. Це означає, що досвід різних дисциплін має бути зібраний та інтегрований, щоб створити цілісний підхід до формування полікультурної компетентності учнів. Крім того, цей підхід має бути системним, тобто включати певний набір знань, умінь та навичок, які формуються протягом певного періоду часу та підтримуються взаємодією між різними предметами.

5. Вчителі мають важливу роль у формуванні полікультурної компетентності молодших школярів [6]. Вчителі мають важливу роль у формуванні полікультурної компетентності молодших школярів. Вони мають бути компетентними та мотивованими до роботи з учнями різних

культур, уміти створювати комфортну та безпечну навчальну атмосферу, де кожен учень буде відчувати себе повноцінним учасником навчального процесу. Крім того, вчителі повинні бути свідомі своєї ролі у формуванні полікультурної компетентності учнів та вміти використовувати різноманітні методи та прийоми, що сприяють формуванню цієї компетентності.

6. Родина та соціальне оточення мають важливу роль у формуванні полікультурної компетентності молодших школярів. Родина та соціальне оточення мають важливу роль у формуванні полікультурної компетентності молодших школярів. Учні повинні отримувати підтримку та стимул від своїх батьків та рідних у формуванні цієї компетентності, а також мати можливість брати участь у культурних заходах та активностях, які розширюють їх культурний кругозір та допомагають зрозуміти та прийняти різноманітність культур.

Отже, формування полікультурної компетентності молодших школярів є важливим завданням, яке вимагає системного підходу та використання інноваційних методів та прийомів в навчальному процесі. Вчителі та родина мають важливу роль у формуванні цієї компетентності, а її володіння є важливим для успішної соціалізації та розвитку учнів у сучасному світі.

Список використаної літератури:

1. Болгарина В., Лошенкова І. Культура і полікультурність // Шлях освіти. 2002. № 1. С. 2-6.
2. Іванчук М.Г. Основи технології інтегрованого навчання в початковій школі: навч.-метод. посібник. Чернівці: Рута, 2001. С. 94-97.
3. Кендзьор П.І. Здійснення системного підходу у реалізації полікультурного виховання у загальноосвітньому навчальному закладі // Педагогічний дискурс. 2013. Вип. 14. С. 216-221.
4. Кондратьєва О.М. Формування полікультурної компетентності майбутніх вчителів початкової школи (на засадах лінгвокраїнознавчого підходу): дис. канд. пед. наук. 13.00.04. Київ, 2017. 265 с.
5. Молодиченко Н. Засоби орієнтації навчального процесу на розвиток особистості у контексті гуманітарно-орієнтованої освіти. Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2014. № 3(24). С. 170-174.
6. Перетяга Л.Є. Дидактичні умови формування полікультурної компетентності молодших школярів: автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.09 «Теорія навчання». Харків, 2008. 24 с.